МАТЕМАТИЧКИ ВЕСНИК
45 (1993), 71–74

VOJIN DAJOVIĆ
1914–1993

Mioljub Nikić, Vladimir Mićić

Početkom jula 1993. godine preminuo je Vojin Dajović.

Profesor Vojin Dajović rođen je 25. septembra 1914. godine u Nikšiću. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u rodnom mestu. Posle velike mature upisao se na matematičku grupu Filozofskog fakulteta u Beogradu. Kao apsolvent matematike uporedo studira i fizičku hemiju na istom fakultetu. Zbog rata prekida studije. Početkom 1946. godine diplomirao je na matematičkoj grupi sa odličnim uspehom iz teorijske matematike.

Juna 1956. godine odbranio je doktorsku disertaciju „Egzistencija graničnih vrednosti nekih klasa analitičkih funkcija“.

Neposredno posle rata je nastavnik gimnazije u Nikšiću, a zatim radi u Ministarstvu prosvete Crne Gore. Od 1. januara 1947. godine, do odlaska u penziju 1979. godine, radi na Prirodno-matematičkom fakultetu i to najpre kao asistent i predavač na katedri za matematiku, a zatim kao nastavnik u zvanjima docenta, vanrednog profesora i redovnog profesora. Od 1964. do 1967. godine je šef Katedre za matematiku Prirodno-matematičkog fakulteta u Beogradu. Dva meseca letnjeg semestra 1958. godine i od marta 1963. do februara 1964. godine bio je na naučnom radu u Moskvi. Prilikom prvog boravka u Moskvi, koji je realizovan preko UNESCO-a, proučavao je organizaciju naučnog rada u oblasti matematike i stvaranja naučnog podmlatka. Na osnovu elaborata-studije o uvođenju poslediplomskih studija, koje je podneo Saveznom sekretarijatu za prosvetu i nauku, Odbor za prosvetu Savezne skupštine doneo je odluku o uvođenju poslediplomskih studija. Na osnovu ove odluke, školske 1960/61 godine prva generacija upisala je poslediplomske studije na Prirodno-matematičkom fakultetu sa organizovanom nastavom.

Kao asistent držao je vežbe iz: Teorije funkcija kompleksne promenljive, Diferencijalnih jednačina, Algebre i Geometrije. Kao nastavnik predavao je: Teoriju funkcija kompleksne promenljive, Analizu I, Analizu II, Matematiku I, Matematiku II. Pored toga držao je predavanja iz Teorije funkcija kompleksne promenljive sa primenama na Građevinskom fakultetu u Brogradu, a na Filozofskom fakultetu u Nišu i Institutu za matematiku i fiziku u Podgorici iz Teorije funkcija kompleksne promenljive.

Pod neposrednim rukovodstvom profesora Dajovića je odbranjeno 13 magistarskih radova i 10 doktorskih disertacija. Pojedini njegovi učenici su već veoma afirmisani matematičari.

Objavio je 28 naučnih radova i 12 studija (elaborata, projekata). Napisao je dvoja skripta, tri srednjoškolska udžbenika, autorizovani udžbenik „Uvod u teoriju funkcija kompleksne promenljive" i univerzitetski udžbenik „Teorija funkcija kompleksne promenljive". Učestvovao je sa referatima na osam nacionalnih i sedam međunarodnih konferencija. Od toga, na Svetskim kongresima matematičara u Stokholmu 1962. godine i 1966. godine u Moskvi. Zajedno sa profesorom Đ. Kurepom bio je predstavnik Jugoslavije na Generalnoj skupštini Internacionalne matematičke unije 1966. godine u Dubni. Na internacionalnim simpozijumima iz Kompleksne analize sa primenama septembra 1984. godine u Aranđelovcu, maja 1986. godine u Budvi-Bečićima i maja 1988. godine u Herceg Novom bio je predsednik organizacionog odbora.

Izabran je za redovnog člana Crnogorske akademije nauka i umetnosti.

Naučne radove Vojina Dajovića karakteriše problematika vezana, uglavnom, za utvrđivanje egzistencije graničnih vrednosti funkcija klase H_δ i originalne metode kojima su navedeni problemi rešavani. Na osnovu rada Vojina Dajovića „Sur l'existence des values limites de la résultante des fonctions appartenant á la class H_δ $(\delta > 1)$", Vesnik Društva matematičara i fizičara VIII, 1–2, 1956, američki matematičar R. Whiterman je u svom radu „A converse form of Daiovitsh's theorem", Duke Math. Journal, 1964, formulisao i dokazao teoremu inverznu Dajovićevoj teoremi objavljenoj u pomenutom njegovom radu. Sovjetski matematičari В. И. Горбайчук i В. М. Кузмин u svom radu «О некоторых свойствах адамаровских композиций регулярных в круге функций», Укр. мат. журнал, 1, 1975, dokazali su teoremu inverznu navedenoj Dajovićevoj teoremi, opštije nego što je Whiterman-ova. A. J. Eloohwater u svojoj monografiji, ruski prevod «Математический анализ», izdanje АН СССР 1973. godine, citira sedam radova V. Dajovića. Sve ovo, između ostalog, ukazuje na aktuelnost i značaj naučne problematike kojom se bavio V. Dajović.

U toku plodnog naučno-nastavnog rada na Prirodno-matematičkom fakultetu, profesor Vojin Dajović je zaslužan za razvoj matematike otvaranjem novih smerova 60-tih godina, posebno za razvoj računarstva u Institutu za matematiku. I pored toga što je radio u oblasti teorijske matematike, bio je uveren — što se pokazalo kao ispravno, mada poneki put teže prihvatano — da naš Institut bez primenjene matematike nema izglednu perspektivu. Kao član Savet Matematičkog instituta, doprineo je da Institut nabavi 1965. godine za ono vreme savremen IBM računar. Računar je smešten u prostorije Prirodno-matematičkog fakulteta, tako da su njegovi studenti, posebno studenti matematike, prvi put počeli da koriste računar u nastavi. Zasluga je profesora Dajovića za nabavku novog računara u saradnji sa Centrom za multidisciplinarne studije, i opremanje računarske laboratorije u prostorijama Matematičkog fakulteta.

Odnos prema nastavi profesora Dajovića bio je veoma odgovoran. Smatrao je da se neodržan čas ne može nikada nadoknaditi. Predavanja su mu uvek bila predmet pažnje, lišena svake monotonije, bez preopširnih definicija i glomaznih dokaza. Bitne stvari su isticane i stavljane u prvi plan, tako da se celina predavanja prirodno dobijala. Zahvaljujući širokom poznavanju nastave matematike na mnogim univerzitetima u svetu, V. Dajović je realizovao kurseve na savremen način, uvek ukazujući na mogućnosti za primenu izložene materije.

Svoje kolege i saradnike je izuzetno poštovao. Mišljenja i uverenja drugih je uvažavao. Pripadao je generaciji univerzitetskih nastavnika koje su mlađe generacije posebno cenile.

Uporedo sa radom na Prirodno-matematičkom fakultetu, profesor Vojin Dajović veoma uspešno radi u Društvu matematičara Srbije, čije su postojanje i rad neraskidivo vezani za njegovo delo.

Već kao student matematike Vojin Dajović se, sredinom tridesetih godina, aktivno uključio u rad Udruženja studenata matematike i bio je jedan od njegovih najaktivnijih članova. To je bio začetak njegovog predanog daljeg rada u udruženjima matematičara. Na inicijativu grupe matematičara i fizičara, među kojima je pokretač i nesumnjivo najaktivniji bio upravo Vojin Dajović, tada mlad asistent na Prirodno-matematičkom fakultetu u Beogradu, novembra 1947. godine je formiran Inicijativni odbor za osnivanje Društva matematičara i fizičara Srbije. Društvo je osnovano januara 1948. godine a Vojin Dajović je u njemu bio nosilac brojnih i raznovrsnih aktivnosti. Njegova angažovana nastojanja da se unapredi naučni rad u oblasti matematike rezultirala su pokretanjem naučnog časopisa „Vesnik Društva matematičara i fizičara Srbije“ krajem 1948. godine, koji je kasnije prerastao u „Matematički vesnik“, formiranjem Naučne sekcije Društva i organizovanjem više naučnih skupova nacionalnog i internacionalnog značaja (kongresa, seminara, simpozijuma, konferencija i sl.). Prirodan nastavak ovih aktivnosti je učešće Vojina Dajovića u radu inicijativnog odbora za organizovanje I kongresa matematičara i fizičara Jugoslavije i Osnivačke skupštine Saveza društava matematičara i fizičara Jugoslavije, 1949. godine na Bledu. U Savezu je profesor Vojin Dajović, nezavisno od značajnih funkcija koje je povremeno obavljao (generalni sekretar u više mandata, predsednik Saveza), bio inicijator i nosilac brojnih aktivnosti.

Vojin Dajović je bio angažovan i uporan borac za široku afirmaciju matematike. U tom cilju je 1962. godine napisao opsežnu studiju „Uloga i značaj matematike i nastava matematike“, koja je rezultirala „Preporukom Odbora za prosvetu i kulturu SIV-a o merama za unapređenje matematičkog obrazovanja“ i predstavljala značajan podsticaj za razvoj nastave matematike i unapređenje i popularizaciju matematike, utičući na njen status u obrazovnom sistemu i društvu u celini.

Posebnu pažnju Vojin Dajović je poklanjao radu sa obdarenim mladim matematičarima, njihovoj identifikaciji i razvoju. Pokrenuo je čitav sistem vannastavnih aktivnosti, koje su kao svoje završne manifestacije imale veoma razvijen sistem takimčenja. Takvim učenicima namenjeni su i brojni pisani „Materijali za mlade matematičare Društva matematičara Srbije“, „Matematički list za učenike osnovnih škola" i druga izdanja. Bio je predsednik organizacionih odbora dveju Međunarodnih matematičkih olimpijada, održanih u Jugoslaviji 1967. (Cetinje) i 1977. (Beograd). Te su olimpijade predstavljale značajne prekretnice u širenju matematičkih takmičenja prvo izvan uskih okvira tadašnjih socijalističkih zemalja a zatim i na sve kontinente, a za to je bio zaslužan, pre svih, upravo profesor Dajović. Ovom krugu aktivnosti Vojina Dajovića pripada njegova inicijativa za osnivanje Matematičke gimnazije u Beogradu i rad na realizaciji te ideje. Ta je škola, od svog osnivanja 1966. godine, značajan centar za negovanje obdarenih mladih matematičara i pravi rasadnik naučnog podmlatka u oblasti matematike i njoj bliskih nauka. Vojin Dajović je bio njen prvi profesor, a do kraja života je poklanjao punu pažnju njenom radu i afirmaciji.

Period delovanja Vojina Dajovića, zaslužnog člana i predsednika Društva matematičara Srbije, predstavlja čitavu jednu epohu u radu Društva. U njega je on ugradio veliki deo svojih svestranih kreativnih sposobnosti, svoju veliku ljubav i energiju, dajući pečat njegovom delovanju i ostavljajući neizbrisiv trag u njegovoj istoriji. Kao pregalac i veoma inicijativan poslenik na svim poljima, pokazao je svoj entuzijazam, široka interesovanja i veliku ljubav prema matematici, kojoj se posvetio, i prema ljudima, pre svega mladim, koji se njome bave. Stalno težeći da unapredi i usavrši, on nije štedeo sebe; svi koji su sa njime sarađivali na poslovima u Društvu matematičara Srbije znali su ga kao čoveka koji je uvek izbegavao funkcije a prihvatao obaveze, koji za svoj rad nije očekivao priznanja. I bio je čovek bez predrasuda bilo koje vrste.